

Konsultacije s lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM

Sombor, Srbija
8. maj 2010.

Konsultacijama sa lokalnom zajednicom za osnivanje REKOM održane su u zgradi Skupštine grada Sombora. KONSULTACIJE je organizovao Otvoreni licej, nevladina organizacija iz Sombora. Skupu, koji je otvorio Gojko Mišković (Otvoreni licej, Sombor) prisustvovalo je 25 učesnika. Svoje viđenje *Zašto REKOM* iznela je Zsuzsanna Szerencses, novinarka iz Novog Sada, a Sandra Orlović (Fond za humanitarno pravo) predstavila je dosadašnji tok konsultativnog procesa o modelu REKOM i vodila je diskusiju o modelu REKOM.

Predlozi i mišljenja učesnika/ca:

REKOM kao avionska crna kutija treba da nam kaže istinu.

Obično se posle velikih katastrofa grozničavo traga za crnim kutijama zato što one najpreciznije odaju podatke, činjenice, ono šta se zbilja i kako događalo tokom katastrofe, one su zapravo mogućnost da imamo jednu verodostojnu sliku. Ja ovu ideju odnosno ono do čega treba da dovede formiranje REKOM-a vidim zapravo kao jednu užasno važnu i dragocenu, upravo takvu veliku crnu kutiju koja treba da nam konačno kaže, a šta se zbilja dogodilo. (Zsuzsanna Szerencses, Radio Free Europe, Novi Sad, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

REKOM da se bavi samo činjenicama o ratovima, a ne i uzrocima jer bi to dovelo do relativizacije čitavog procesa.

Dakle ta tačka jeste vrlo bitna za budući mandat REKOM-a a to je da li će se REKOM baviti samo činjenicama ili će utvrđivati i uzroke ratova. Moj stav je, naravno ne želeći apsolutno da prejudiciram vaš stav je da treba da se bavimo isključivo činjenicama o proteklim ratovima, dakle u tih deset krvavih godina pošto se plašim da bi nas rasprava o uzrocima odvela na jedan sporedni kolosek koji bi bio vrlo pogodan za široki spektar političkih manipulacija i da bi nas rasprava o uzrocima odvela najpre do Drugog svetskog rata, potom do Kosovskog boja, a zatim i do ameba. I da bi to bio izvanredan put za relativizaciju čitavog ovog projekta. (Dinko Gruhonjić, Nezavisno društvo novinara Vojvodine, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Meni je jako bliska opcija upravo koju je Dinko Gruhonjić predložio, a to je da se komisija bavi činjenicama. U ovom delu u kome će se komisija eventualno baviti istorijskim nekim kontekstom ma mislim da zaista sama komisija treba da proceni koji je to istorijski događaj relevantan ali da se fokusira na svu dalju prošlost mislim da nije potrebno jer bi to zaista dovelo do blago rečeno vrlo komplikovanih situacija. (Olivera Radovanović, Zelena mreža Vojvodine, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Članove komisije da bira međunarodni revizor.

Ako se očekuju jake nestranačke osobe neovisne o politici a država ih imenuje, to je naprosto nemoguća misija. Kako će to? Ja ne poznajem u Hrvatskoj jednoga čovjeka koji na taj način može funkcionirati i koji funkcionira. Nakon dugog razmišljanja bih mogao naći dvoje, troje ljudi ako ih ima. To će biti jedna nepremostiva prepreka, kako to naći. Možda je neka vrsta bosanskog modela koji se nije pokazao efikasnim, povjerenik neki međunarodni, revizor koji bi tu bio i na neki način pokušao pomiriti nepremostive rezlike koje će se javiti u tumačenju ovoga što govorimo, odnos prema počiniocima zločina. (Jaroslav Pecnik, Evađeosko-teološki fakultet , Osijek, Hrvatska, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Mora se zauzeti pozicija u odnosu na rat – da li je bio građanski ili agresija?

E sad tu je problem i za REKOM, da li je to bio građanski rat ili je bila agresija, tu se moramo dogovoriti. Jer iz te pozicije moramo onda znati o čemu govorimo, kako ćemo te žrtve definirati. Naravno da za onog ko je poginuo to je potpuno irelevantno ali za nas koji živimo mi moramo znati sa koje pozicije polazimo. Ja sam sklon nekom kompromsinom rješenju, da je to bilo i jedno i drugo, da je bilo sigurno elemenata građanskog rata ali je bilo elemenata, hoćemo nećemo, bilo je elemenata agresije. (Jaroslav Pecnik, Evađeosko-teološki fakultet , Osijek, Hrvatska, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Važno utvrditi spisak ubijenih, prognanih, silovanih i žrtava svih drugih zločina.

Hteo bih još da razjasnim da je zadatak REKOM-a da napravi jednu datoteku, jedan spisak žrtava, to nije sud ali taj spisak žrtva može da posluži tužilaštvima da vode postupke ako budu voljni da ih vode. Taj spisak je vrlo važan da se utvrdi koliko je tačno bilo ubijenih, prognanih, silovanih i svih drugih zločina što je vrlo bitno, da nam se ne ponovi Jasenovac gde ima 700.000, 70.000 ili 7.000, zbog naše dece nam je to interesantno. (Ivan Prišing, Ravangrad, Sombor, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Zadatak Komisije da rezultati uđu u sve udžbenike istorije.

Čak je i pri zadnjem susretu Tadića i Josipovića predsednik Tadić rekao da nemamo jednog zajedničkog udžbenika istorije, pa mislim zadatak ove komisije je kad utvrdi brojke zločina koji su se dešavali na ovim prostorima da tom uđe u sve udžbenike država nastalih raspadom Jugoslavije. (Ivan Prišing, Ravangrad, Sombor, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija 8. maj 2010.)

Uvrstiti i prisilno mobilisanje građana.

Ja bih predložila u ovim vrstama kršenja upravo ono zbog čega je bio i predlog da se ova sesija REKOM-a danas održi u Somboru, a to je da se uvrsti i ovo prisilno mobilisanje jer je to isto kršenje ljudskih prava. (Olivera Radovanović, Zelena mreža Vojvodine, Novi Sad, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Duboko podržavam ovu inicijativu da u oblast vrsta kršenja uđu i mobilizacije u ratovima koji su vođeni i to mobilizacije bez obzira sa koje strane dolazile, da li iz vojske JNA, da li iz Hrvatske, Bosne i

Hercegovine, potpuno je svejedno što se mene tiče kada je neko mobiliziran. (Zlatko Romić, dopisnik Dnevnika, Subotica, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Koalicija za REKOM da predloži svoje članove.

Možda nije na odmet započeti da neki od članova svakako budu iz redova organizacija koje su osnivači REKOM-a i možda da REKOM bude upravo taj koji će predložiti konsensusom, usvojiti i predložiti konsensusom neke ljude za koje oni smatraju. (Olivera Radovanović, Zelena mreža Vojvodine, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Izbor komesara mora da se zasniva na konsenzusu.

Tako da neki kriterijum za izbor ljudi bi mogao biti da sve zemlje u regionu pristanu konsensusom na izbore kandidata iz pojedine zemlje tako da ako bi na primer Srbija kandidovala određene ljude ti ljudi bi trebalo da imaju potvrdu u drugim državama regiona. (Duško Medić, Zelene mreže Vojvodine, Novi Sad, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Razmotriti i odgovornost novinara'.

Ne znam na koji način, mislim da bi trebalo poraditi i misliti o ulozi novinara u celoj ovoj priči jer su oni svojim nedelima ili delima generali mnoge zločine o kojima će verovatno tek biti reči. (Zlatko Romić, dopisnik Dnevnika, Subotica, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Zalaženje u kontekst ratova može biti pokušaj pronalaska opravdanja za zločine.

Sklon sam da ustvrdim da nam nije potrebno ovo tako duboko zalaženje u istorijski kontekst događanja 90-tih godina zato što sam sklon da poverujem ili da ustvrdim da možda želimo samo da tražimo opravdanja za zločine. Mislim da zločine mi ne treba da opravdavamo, mi treba njih faktografski da beležimo, da imamo činjenice i dokaze za sve ono što je u ime naše neko činio i da za to, oni koji su za to nadležni, kada dođu u posed jednog takvog dokumenta koji će biti praktično enciklopedija istine koja se događala ovde, da jednostavno mogu da donesu onu pravu odluku za buduće generacije da se to ne ponovi. (Miodrag Tepavac, Centar za socijalni rad, Sombor, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

Osvetljavanje istorijskog konteksta je prevelik zalogaj.

Dakle ako govorimo o toj drugoj fazi uslovno rečeno, kako sam je ja nazvala, mislim da bi bio prevelik zalogaj i da bi bio po mom sudu i prevelik rizik sa se odmah upuštamo i u osvetljavanje čitavog istorijskog konteksta. (Zsuzsanna Szerencses, Radio Free Europe, Novi Sad, Srbija, Konsultacije sa lokalnom zajednicom o inicijativi za osnivanje REKOM, Sombor, Srbija, 8. maj 2010.)

